

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > יום כיפור 036 לאה רחל תשפא

יום כיפור 036 לאה רחל תשפא

לפני הוי"ה תטהרו - לפני ולפנים

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' לפני הוי"ה תטהרו", לפניו יתברך שמו.

איפה הוא מקום הגילוי שמתגלה ה-"לפניו יתברך שמו" ביום הכפורים, זה מתגלה בכהן גדול שנכנס לפני ולפנים לקטורת והזאת הדם, שהוא במקום ארון, וכפורת שנמצא על גבי הארון, וכמו שברור ומובן מאיליו, עיקר הכניסה ביום הכפורים, שעל שם כן, זה נקרא "יום הכפורים" מכח "כי בענן אראה על הכפורת", זהו מקום הכפורים, ממקום הכפורת משם חל מדרגת הכפרה.

ר"ה - לכל באי עולם, יוהכ"פ - לישראל

אבל ביתר עומק, בשורש הדבר, הרי חלוקים ראש השנה ויום הכפורים כידוע, שבראש השנה "כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון", ולעומת כך ביום הכפורים - "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור", ודייקא מצד אומות העולם, שולחים את העוונות אל ארץ גזירה, שזהו השורש של עשו שהוא השורש לכל אומות העולם.

ביום הכיפורים נבדלים ישראל מאומות העולם, וא"כ, הכניסה לפני ולפנים זה דייקא מכח "אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור" שהם בני אברהם יצחק ויעקב.

אברהם אינו - שורש ה"מקום ארון אינו מן המידה"

מכחו של אברהם, כדרשת חז"ל כידוע, "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" אל תקרי **בהבראם** אלא **באברהם** נברא העולם, כלומר, אברהם הוא שורש מציאות הבריאה, ולכן, כאשר נברא העולם, ונתחדש מציאות של מקום, שהוא מקום חלל פנוי שבו נמצאים הנבראים, אברהם שמכחו נברא הבריאה, הוא שורש מציאות המקום, וזה ההגדרה ש"כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו" כלשון הגמ' בפ"ק דברכות, כי מכחו של אברהם מתגלה שורש המקום.

זהו הגדר של "מקום ארון אינו מן המידה", כלומר, כיון שאברהם הוא שורש מציאות הבריאה, הוא שורש מציאות המקום, בהכרח שמתגלה אצלו שורש מציאות המקום, שהוא בבחינת "אינו מן המידה", כי הוא השורש למקום, עוד לפני המקום, "בהבראם, באברהם נברא העולם", שמכחו נעשה מציאות של מקום.

שורש עקידת יצחק, ב"כי בענן אראה על הכפורת"

מכחו של יצחק אבינו, זהו השורש של העקידה שיצחק נעקד ע"ג המזבח, שמקום העקידה בפועל אמנם היה במקום המזבח, אבל כמו שאומרים חז"ל, שכאשר אברהם אבינו הלך לעקידה, מהיכן הוא ידע היכן ההר של העקידה, מכח שנראה לו ענן על גבי ההר.

והענן הזה, זהו אותו ענן שהוזכר קודם לכן "כי בענן אראה על הכפורת", זה הענן שנראה לאברהם אבינו שמכוחו הוא ידע היכן לעקוד את יצחק, נמצא ששורש פנימיות העקידה, היא לא במקום המזבח, אלא השורש הפנימי של העקידה הוא ב"כי

בענן אראה על הכפרת".

ומכחו של יצחק אבינו, מתגלה השורש של מציאות העבודה של יום הכפורים של ה"כי בענן אראה על הכפרת".

ויתר על כן, הרי כמו שאומרים רבותינו, וכמו שמפורש בקרא, מעיקרא היתה אצל שם "והוא כהן לא-ל עליון", אבל לאחר מכן, כדברי הגמ' בנדרים, נעתק הכהונה משם, וניתן לאברהם אבינו, וברור הדבר, אברהם אבינו לא היה כהן הדיוט, אלא הוא היה כהן גדול, ובשעה שהוא בא לעקוד את יצחק על גבי המזבח, זהו משורש של עבודת כהן גדול שהוא עובד ביום הכפורים בשעה שהוא נכנס לפני ולפנים, זה שורש עבודתו של אברהם שעוקד את יצחק.

והרי, שפנימיות העקידה של יצחק, היא בחינת הימים האלה - עד יום הכפורים, "ימים נוראים", מתגלה ה"עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני", זהו העומק של ההקרבה של כהן גדול ביום הכפורים, ושלימות הדבר התגלה ביצחק שהוא נעקד על גבי המזבח.

זהו האופן של הזכרונות שאמרנו בראש השנה "זוכר הברית", שהקב"ה זוכר את העקידה שהיא עקידת יצחק, והזכרון הזה שבראש השנה הוא מתגלה ע"י שופר, כדברי הגמ' בראש השנה לשי' חכמים דלא כרבי יוסי, "שופר" כיון דלזכרון קאתי כלפנים דמי", וא"כ הוא נכנס לפני ולפנים, והרי שהזכרון של עקידת יצחק הוא נכנס ל"לפני ולפנים", למקום בית קדשי הקדשים, למקום של הארון כמו שנתבאר.

אבל יתר על כן, שזה עיקר שורש מדרגת יום הכפורים **מכחו של יעקב אבינו**, שהוא ה"שעיר לה", והשעיר לעזאזל נושא את "**עוונותם**" - "**עוונות תם**" כמו שדורשים חז"ל, וכנגד כך עשיו שהוא השעיר לעזאזל.

שורש קדושת הבית מכח יעקב אבינו - ע"י השינה ד"וישכב במקום הוא" וגו'

ומכחו של יעקב אבינו, הרי כמו שאומרים חז"ל, היחס של יעקב אבינו, מה שמפורש ביחס למקום בית המקדש, זה מה שנאמר בקרא "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש וגו' ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", וה"מלאכי אלקים עולים ויורדים בו" היינו ביעקב, שהוא הסולם כמו שאומרים רבותינו, ביום הכפורים לובשים לבן, כדברי רבותינו כידוע מאד, לאחד מן הטעמים, משום שישראל דומין למלאכי השרת, יעקב אבינו קידש את מקום בית המקדש, כמו שיעקב אבינו אמר "אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים" שהעבודה היא לא בבחינת אברהם שקראו הר, ולא ביצחק שקראו שדה, אלא ביעקב שקראו בית, אבל אופן הקידוש היה ע"י "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", מכח ה"וילן שם", ומצד כך בית המקדש נקרא "**בית מלוני**", "צדיק זה בא לבית מלוני" כל חז"ל, מקום שלנים, "חדר המיטות" - כלשון חז"ל ובעומק א"כ השורש שמקדושת יעקב אבינו, הוא מגיע ממצואות של שינה.

זה מה שמבואר בסוגיא בתחילת מס' יומא, שבעת ימים קודם יום הכיפורים מפרשין כהן גדול מביתו שמפרישים אותו מאשתו שלא יבוא לידי טומאה, ויתר על כן, בליל יום הכיפורים עצמו, מקרין לפניו על מנת שלא יישן, ביקש להתנמנם, מכין באצבע צרידה, באופן שלא יהיה שמה מציאות של שינה.

וכפשוטו, כיון שטבע האדם לישון, לכן צריך לדאוג לכך שהוא לא יישן, כדי שהוא לא יבוא לידי קרי.

אבל העומק הוא עצום, כי שורש מציאות קדושת הבית שהוא שורש העבודה, הוא מתגלה מכחו של יעקב אבינו שקידש את מקום בית המקדש ממקום של שינה, "וישכב במקום ההוא וילן שם", זה דייקא, היה תחילת נקודת הדבר.

ולכן, ברור הדבר שיש נטיה לישון במקום בית המקדש, אלא שאצל יעקב אבינו שנאמר בו "כחי וראשית אוני" "שלא ראה קרי מימיו", אצלו אין חשש שמא יראה קרי הוא ההיפך הגמור של אותו דבר "כחי וראשית אוני", מי שנאמר אצלו "כחי וראשית אוני" הוא זה שיכול להאמר בו "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", כי אין חשש של קלקול ח"ו בשינתו של יעקב אבינו.

ודייקא אצלו בשינה מתגלה הטעם העליון שבשינה, "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", שזה בבחינת יום הכפורים כמו שהוזכר שלובשין לבן, וזה מה שאז, יעקב אבינו יצא לתקן את ה**לבנינות**, שהרי הוא יצא **ללבן** כפי סדר הדברים, ושם נאמר "וישכב במקום ההוא וילן שם", אצל יעקב אבינו מתגלה ה"מלאכי אלקים עולים ויורדים" - שזה הצד העליון של הלבן, וכאשר הלבן הזה נופל לקלקול ח"ו, זהו ראיית טיפת קרי שהיא לבנונית, שזה הלבן שנופל.

אבל אצל יעקב אבינו מתגלה הצד העליון של מציאות הדבר, ולכן "וישכב במקום ההוא וילן שם".

ולכן, מה שיש בכהן גדול בכלל, ובפרט בבית שני שאינם הגונים, והשורש כמובן הוא החטא של יוסף "ויפוזו מבין זרועי ידיו", יש חשש ח"ו שהשינה הזו תהיה אופן של נפילה, של טומאת קרי, ולכן "מכין לפניו באצבע צרידה שלא יישן", בשורש "מקרין לפניו מהתורה", אבל אם זה לא מהני, זה יורד למדרגת האצבעות "ויפוזו מבין זרועי ידיו", זהו "מכין לפניו באצבע צרידה", להכניע את הדבר, שלא יהיה מציאות של שינה דקלקול.

זה השורש של מציאות יום הכפורים.

כח האחדות שמתגלה בשם "ישראל" אצל יעקב אבינו

אבל יתר על כן, שורש כל מציאות העבודה של יום הכפורים היא מצד יעקב אבינו, ונחמד יתר על כן נאמר על יעקב אבינו "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל", זה נאמר ביחס ל"ויאבק איש עמו" "כי שרית" עם שרו של עשיו, אלו הם שני השעירים של יום הכפורים שמטילים עליהם גורלות, "גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל".

"לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל", מהו "כי אם ישראל", לעניינא דידן השתא, מעיקרא הרי לאה כשהיא היתה יושבת על פרשת דרכים, והיתה שומעת שאומרים הגדולה לגדול לעשיו, והקטנה לקטן ליעקב אבינו, כאשר נאמר "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל", להבין ברור מה שמונח כאן - שמה שלאה היתה שייכת לעשיו, ע"י ה"שרית" שנאמר כאן לאה חוזרת להיות שייכת ליעקב אבינו.

וזהו השם **ישראל** ועניינו, **ישראל** ראשי תיבות, ימין שמאל] כמו שידוע מדברי רבותינו שזהו **יש**, ה"יש האמיתי כולל ימין ושמאל בבת אחת, שזהו ראשי תיבות **יש** רחל לאה, אחד. האחד מחבר את כל הדברים האלו גם יחד, האחד מחבר את הימין ואת השמאל, והוא מחבר את שני החלקים, את לאה ואת רחל, שמה שקודם לכן לאה היתה שייכת לעשיו, עכשיו היא מתאחדת יחד עם יעקב אבינו, זהו "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל כי שרית", וגו' שע"י כן מתגלה החיבור של לאה ורחל ע"י האחד, שהם מצטרפים בחזרה יחדיו, במדרגתו של יעקב אבינו, שנקרא ישראל.

אחדות התורה והעבודה שבכניסה למקום הארון

ביתר חידוד, יום הכפורים יש בו שני חלקים, יש בו חלק אחד ששייך לתורה, כדברי המשנה בתענית שיום הכפורים הוא יום שניתנו בו לוחות לישראל, שזה דורשים מ"יום חתונתו" - יום שניתנו בו לוחות לישראל, זה מהלך אחד של יום הכיפורים, והמהלך השני של יום הכיפורים זה מהלך של עבודה, העולם עומד על ג' עמודים, על התורה והעל העבודה ועל גמילות חסדים, "על התורה" - זה ה"אחת בשנה", שכהן גדול נכנס ל"לפני ולפנים", למקום הארון, "על העבודה", בכל השנה כולה יש מציאות של עבודה, אבל עיקר העבודה בבית המקדש, ובקדשי הקדשים בפרט, זהו יום הכפורים שהוא זמן של עבודה.

והעומק של הכניסה של כהן גדול לפני ולפנים, גדר הדבר - כל השנה כולה התורה נמצאת בפנים ויש התפשטות מהארון למקום המנורה, "הרוצה להחכים ידרים שמנורה בדרום", אבל ה"מנורה שבדרום" זה הנובלות של הארון שיוצאים לחוץ זה הארת המנורה, אבל העבודה של כל השנה כולה עיקרה נמצאת במזבח החיצון, וחלקה שייך למזבח הפנימי ולמנורה ולשולחן, זהו המקום ששם נמצא העבודה כל השנה כולה.

נמצא, שעיקר הגילוי של מציאות התורה, ועיקר הגילוי של מציאות העבודה, הם לא מתאחדים להדיא ביחד אהדדי, בכל ימות השנה.

אבל ביום הכפורים שכהן גדול נכנס לפני ולפנים במקום הארון, ושם יש את מציאות העבודה הקטורת והדם, מתאחד מציאות התורה עם מציאות העבודה, זה האחדות של מדרגת יום הכפורים, בכניסה הפנימית שיש ביום הכפורים יש אחדות של תורה ועבודה.

ובדרך רמז, יש שעיר אחד לה', ושעיר אחד לעזאזל, ה"שעיר אחד לה'" זהו יעקב אבינו איש תם, שעליו נאמר "ונשא השעיר עליו את כל עונותם" עוונות תם וממילא ה"שעיר אחד לה'" שייך לה', והוא מגיע עד המקום הפנימי של בית קדשי הקדשים, ששם מקום האיחוד של תורה ועבודה כמו שנתבאר, ברור הדבר.

אבל "**שעיר** אחד לעזאזל", חלקו של עשיו שהוא "**איש שעיר**", הוא נשלח על ידי "**איש עתי**", **שעתי** הוא מלשון **עת**, איש המזומן לכך, אבל לעניינא דידן השתא, גדר "**איש עתי**", **עתי** ראשי תיבות **תורה עבודה יחוד**, **העבודה תורה**, יחוד, יחודם גם יחד, זה ה"איש עתי" שמזומן להפקיע את מציאותו של עשיו מחלקו של ישראל.

מהלך צירוף כח העבודה דעשיו ליעקב אבינו

עשיו הרי, נקרא **עשיו** מלשון **עשוי** וגומר, כלומר כל תפיסת העבודה נמצאת בו, והיינו מחמת שהוא עשוי וגומר, כביכול הוא ההשלמה של מציאות קומת העבודה.

ולעומתו עומד מציאות של יעקב אבינו, "איש תם יושב אהלים", להבין ברור, כאשר יעקב אבינו בורח מעשיו, מכח "וישטום עשיו את יעקב", הוא בורח ללבן, שם נאמר "**ואעבדך** שבע שנים ברחל בתך הקטנה", הוא עובד מעיקרא בשביל מציאותה של רחל, ולאחר מכן כל סדר ההחלפה, והוא עובד עוד שבע שנים י"ד שנים ולאחר מכן עוד שש שנים.

אבל עומק הדבר שיעקב הולך ללבן, לפני שהוא הולך ללבן נאמר "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", וכדברי חז"ל ועד השתא לא לן, שאלו הם הי"ד שנה שהוא היה בבית שם ועבר, כנגד הי"ד שנה שהוא עתיד לעבוד בשביל רחל ולאה, שמה הוא חיזק את חלקו שלו, את ה"איש תם יושב אהלים" וכלשון חז"ל באחד מהלשונות, "אהלים" - "אהלי שם ועבר", זה מה שהיה בי"ד שנה הללו.

וכשהוא בא עכשיו, לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, הוא יוצא **ממהלך של תורה למהלך של עבודה** שזה מה שהוא נכנס לביתו של לבן, "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", הוא עובד אצל לבן מכח שהוא נכנס למהלך של עבודה, מה שהוא נכנס למהלך של עבודה מכח שהוא בורח מעשיו, כלומר **עשיו** מל"עשיו" שהוא שייך לעולם של עשיה לעולם של עבודה, זה מציאותו של עשיו, ויעקב אבינו בורח מארץ ישראל לחוץ לארץ, מן אהלי שם ועבר, מאהלו של יצחק ואהלו של אברהם, הוא בורח ללבן הוא בא לברר את מציאות קומת העבודה, זה מה שיעקב אבינו יוצא מארץ ישראל לחוץ לארץ, מכחה של הבריחה מעשיו, הוא מברר את מציאות העבודה כמו שנתבאר.

וכאשר הוא מברר שמה את מציאות העבודה, ברור הדבר וכמו שכבר הוזכר קודם לכן, העבודה היא אצל **לבן**, והוא בא לברר את ה**לבנינות**, "אם יהיו חטאיכם כשנים" זה אצל עשיו שהוא "**אדמוני** כולו כאדרת שער", וזה מתהפך ל"כשלג ילבינו" ללבן, מתהפך כח דקלקול של לבן, לצד הקדושה.

אלו הם שתי החלקים הללו שמתגלים ביום הכפורים, מכח האדמימות של עשיו זהו צד אחד שזה השעיר הנשלח לעזאזל, ומתגלה הלבנינות במקדש כח התיקון של לבן כמו שנתבאר.

אבל כפי שחודד, עומק נקודת הברור הוא תיקון של חלקי העבודה, כמו שנתבאר שזה מה שהוא מתקן, ונחזור ונסביר - מה שמתגלה ביום הכפורים כניסה לפני ולפנים למקום הארון, ומתגלה מציאות של עבודה לאורך כל היום כולו, אבל יתר על כן העבודה בכניסה לפני ולפנים, מתגלה הכח שלקח יעקב מעשיו שהוא לקח ממנו את כח העשיה את כח העבודה, ויעקב מכניס את הכח הזה לפני עד המקום של "לפני ולפנים", שלשם הוא מכניס את כח העבודה הזה של עשיו, זה האופן של הדבר מה שמתגלה ביום הכפורים.

בירור יחוד התורה ועבודה שבשעיר לעזאזל

יעקב מצרף את כח התורה והעבודה יחד בבית קדשי הקדשים, זה תיקון אחד שמתגלה מכח הלבנינות דקדושה שנתקן כאשר הוא הולך ללבן.

אבל מאידך, מתגלה השליחה של השעיר לעזאזל אל ארץ גזירה ע"י איש **עתי**, כמו שהוזכר שזה ר"ת יחוד **תורה ועבודה**, ונזרק השעיר לעזאזל וכדברי הגמ' שעד שלא הגיע לחצי ההר היו אבריו נשברים ומתרסקים, שמה מתברר הברור של תורה ועבודה בחלקו של יעקב, זה החלק הפוך שבדבר ששייך לשעיר לעזאזל, שנבדל מקומתן של ישראל, נבדל מקומתו של יעקב אבינו, והופך להיות חלקו של עשיו באופן של היבדלות ממקום של קדושה.

ובפנים הללו של הדבר, זה העומק של ההארה שחלה במדרגתו של יעקב אבינו שהוזכר, שיעקב נקרא **ישראל** שהוא ראשי תיבות ימין, שמאל, רחל, לאה, -איחודם.

איחוד ימין ומשאל שמתגלה בגורלות דיוהכ"פ

ונחיד יתר על כן, המשנה אומרת ביומא בפרק טרף בקלפי, [בדף ל"ט] שכאשר הכהן גדול היה בא לטרופ בקלפי, יש בזה שם שתי לשונות - בדברי המשנה מבואר שהוא היה מכניס את יד ימין ויד שמאל, בגורל אחד היה כתוב לה', ובגורל אחד לעזאזל, והוא היה מעלה את הגורלות, ואם היה יוצא בימין הגורל לה', סימן טוב לו, ואם היה יוצא להיפך, להיפך, זה שיטה אחת שמוזכר בדברי המשנה.

והגמ' מביאה ברייתא נוספת, ששם יש מ"ד נוסף, שכהן גדול והסגן היו מכניסים שניהם את ימנים, ימין של כה"ג, וימין של סגן,

ואם היה עולה בשל כהן גדול הגורל לה', עולה, ואם היה עולה בשל סגן, עולה בשל סגן.

מה עומק המחלוקת שנאמר כאן בדברי הגמ' - לפי דברי משנתינו, הכהן גדול היה מכניס את הימין ואת השמאל שלו בתוך מציאות הקלפי, - ומצד הגורל, יכול הגורל לעלות בין בזה ובין בזה, כלומר, יש כאן צירוף של הימין והשמאל של כהן גדול, שבשניהם יכול לה' הגורל לעלות, ובשניהם יכול לעלות, חס ושלום, לעזאזל, זה האחדות של הימין והשמאל שמתגלה ביום הכפורים.

והמ"ד השני, שמובא בדברי הברייתא, הן הכהן גדול והן הסגן כל אחד מהם היה מכניס רק יד אחת שלו, שהיא יד ימין, ובזה נעשה האופן של הגורלות, כאן מתגלה שהשמאל מתהפך למציאות של ימין.

אלו הם שני המהלכים שנתבארו, המהלך של דברי המשנה והמהלך של דברי הברייתא, לדברי המשנה א"כ, בעומק יש כאן אחדות של הימין והשמאל, שזה כפי שהוזכר הראשי תיבות של "לא יקרא שמך יעקב כי אם **ישראל**", ומצד כך נעשה האחדות של שתי הכוחות יחד כח הימין וכח השמאל שמתאחדים יחד אהדדי, זה המ"ד שבדברי המשנה שמצרף את הימין והשמאל שמתגלה ב**ישראל**.

[א.ה. הוספה] [ומהלך הגמ' יתר על כן שהשמאל נהפך להיות ימין].

"מתקינין לו אשה אחרת" משורש שתי נשים דיעקב אבינו

אבל יתר על כן, הרי בתחילת המסכת יש מחלוקת חכמים ורבי יהודה האם מתקינין לו אשה אחרת, שזה שיטת רבי יהודה, וחכמים אומרים, אם כן אין לדבר סוף. מאיפה השורש של שיטת רבי יהודה שמתקינין לו אשה אחרת? ברור הדבר, השורש הוא אצל יעקב אבינו שיש לו שתי נשים לאה ורחל, "מתקינין לו אשה אחרת" כלומר שיש לו צד נוסף של אשה, כמו שהתגלה אצל יעקב אבינו, ובפרטות כאשר מתה רחל אז יש את מציאותה של לאה, והוא נקבר יחד עם לאה במערה, זה ה"מתקינין לו אשה אחרת".

מאותו שורש שכאשר הוא מחבר את הימין ואת השמאל, שיש לו את החיבור של שניהם גם יחד, כמו כן הוא מחבר את לאה ואת רחל בבת אחת כשהוא נושא שתי נשים, מכח כך יש מציאות פנימית בהארה של יום הכפורים.

נחמד ונאמר - כפשוטו מה שמתקינין לו אשה אחרת, משום שח"ו שמא תמות, וכיון שנאמר "וכפר בעדו ובעד ביתו" ו"ביתו" זו אשתו, נצרך שיהיה לו אשה לכן מתקינין לו אשה אחרת.

אבל בעומק יותר, נצרך שיהיה לו אפשרות של שתי נשים, זה גופא המעמקים של הכפרה של יום הכפורים, בלי הכפרה של יום הכפורים, א"כ ליעקב יש רק את רחל, ואין לו את מציאותה של לאה, אבל מכח ההארה של יום הכפורים, "לא יקרא שמך יעקב כי אם ישראל כי שרית", וכמו שהוזכר **ישראל** ר"ת ימין, שמאל, רחל, לאה, והא' אחדות ה"כי שרית" היינו שגם מה שלא שייכת לחלקו של עשיו, גם על זה מודה שרו של עשיו ליעקב.

לא רק כפשוטו בדברי חז"ל שהוא הודה לו על הבכורה ועל הברכה, אלא בעומק, הרי **בכורה** ו**ברכה** הם אותיות שניות, וא"כ מונח כאן שהוא מודה לו גם על השתי נשים, ששתיהם שייכים לחלקו, זה עומק נקודת ההודאה שמתגלה בשרו של עשיו.

וזה מתגלה ביום הכפורים, "בשעיר לה" **ששעיר** הוא **עשר** בהיפוך אותיות כמו שהוזכר פעמים רבות, זה הבירור של יום הכפורים שהוא ביום העשירי, וא"כ, ביום הכפורים מתגלה השעיר דקדושה של יעקב אבינו, שמצרף את הימין ואת השמאל, מצרף את הלאה ואת הרחל, ונמצא שבשורש הדבר, צריך שיהיה לו מציאות של שתי נשים, זה עומק מדרגתו של יעקב אבינו.

ולהבין ביתר עומק, בהקבלה למה שהוזכר קודם לכן, הוזכר שיעקב אבינו הוא השורש של בית המקדש מדין בית "יעקב קראו בית", והוא לא קידש את הבית מדין כח העשיה שלו, אלא "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", שקעה לו חמה שלא בעונתה, זה מתגלה במציאותו של יעקב.

רחל - קדושת הבית מכח עשיה, לאה - קדושת הבית מכח שנה

ולהבין ברור - רחל נקראת עיקרו של בית, ועיקרו של בית היינו, שמעשהו של בית נעשים על ידיה, מכח כך קדושת הבית היא **בעשיה** של הבית.

אבל כשנאמר "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", שמכך כן הוא קידש את הבית כמו שהוזכר, השורש הזה של מציאות הקדושה שמתגלה בבית, הוא קדושה לא מדין עשייה, כי הרי הוא ישן.

וגם בפועל, כמו שאומרת הגמ' ביומא ועוד, בית המקדש הרי נחלק לשני חלקים, לחלקו של בנימין, וחלקו של יהודה, זהו שני השורשים מלאה ורחל, החלק של יהודה מלאה, ובנימין מרחל בשעה שיעקב אבינו ישן "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש", א"כ אין מציאות של עשייה. ובכללות מה שנעשה בזמן השינה, ברור הדבר - כמו שמבואר בדברי רבותינו, יש בגר"א כידוע, שכל השינה לא ניתנה אלא בכדי שהאדם ישיג תורה במתיבתא דרקיעא, שמה שהוא לא יכול להשיג בהקיץ, הוא ישיג בזמן השינה, לשם כך נועד השינה.

זה היה שנתו של יעקב אבינו, שנתו של יעקב אבינו היה בכדי לקדש את הבית מדין ה-לאה, לקדש את הבית מדין השינה, שאז זה לא זמן של עשייה בבחינת "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב", וא"כ, הוא בא לקדש את הבית. לא רק מדין העשייה, אלא הוא בא לקדש את הבית מדין השינה, מדין החלום, מדין קדושת הדעה, שזה הכח של לאה, כח מדרגת מציאות ה"חכמה עילאה".

ובדקות, זה האופן שלא נכנסת בחלקה של רחל, זה מה שנאמר שם "שקעה לו חמה שלא בעונתה", כלומר שהכח של זמן היום שהוא העשייה שזה מקביל לעיקרו של בית רחל, וזמן השינה זה בחינת לאה "ועיני לאה רכות" שזה בבחינת הזמן של "מפיל חבלי שינה על עיני ותנומה על עפעפי" זו מציאותה של לאה, והיא נכנסת בגבולותיה של רחל, זה "שקעה לו חמה שלא בעונתה", שלא נכנסת לתוך מציאותה של רחל.

ומכל מקום, כאן מונח בעומק שני המהלכים העמוקים של קדושת **ישראל**, כמו שנתבאר, שהוא מחבר את שניהם גם יחד.

זה השתי נשים שמתקנים לו לכהן גדול ביום הכפורים לרבי יהודה, זה לא **עוד** אשה כפשוטו, אלא האשה הראשונה שחוששים בה למיתה היא בבחינת רחל, שמכך כך שהבית נבנה בחלקו של בנימין, לכן רחל יסודה היא מה שיש "צאת נפשה" בלידת בנימין, והיינו ששורש בנין הבית שבחלקו, גורם מיתת רחל, זה השורש של מה שחוששים כאן למיתה "שמא תמות אשתו".

אבל מכחו של יעקב אבינו שהוא קונה את הבכורה מעשיו, ועל ידי כן הוא הופך להיות כהן, הוא הופך להיות שורש של כהן גדול, לכן נצרך שיהיה לו גם את האשה העליונה, רק שביעקב אבינו שזה היה בתיקון, יש לו מדרגה של לאה, שהיא בבחינת **לאות** העיניים, אבל שם זה שינה דקדושה, משא"כ ככהן גדול שאין לו את המדרגה של יעקב אבינו של "כחי וראשית אוני", א"כ חסר לו את הארת **לאה של לאות** העיניים, ולכן חוששים שמא הוא יישן, ורק מכח שמעבירין לפניו את התמיד וכדו', בכדי שידע מה להקריב, זה מכח הבית שעיקרו ברחל, זה המדרגה התחתונה שנשאר בבנין הבית במדרגת מציאותו של כהן גדול, שיש את מדרגת "עיקרו של בית" שזה המדרגה של רחל כמו שנתבאר.

אבל שלימות הארת יום הכפורים כפי שחודד, הוא דייקא הצירוף העליון של מדרגת לאה עם מדרגת רחל שמצטרפים גם יחד אהדדי, זה עומק המדרגה.

"נורא" דיוהכ"פ - מכח צירוף לאה ורחל

ובדרך רמז, הימים האלה נקראים "ימים נוראים", ימים נוראים הם בבחינת "גילו ברעדה", וחז"ל הרי דורשים במקום גילה שם תהא רעדה.

ועיקר מקום הגילה, כמו שמבואר במסכת יומא "ויום טוב היה עושה כהן גדול בצאתו מבית קדשי הקדשים". ששם הוא מזכיר בתפילתו שתהא שנת **גיל**, זהו "גילו ברעדה", וכידוע עד מאד **רחל ולאה** גימטריא **רע"ד**, זה ה"גילו ברעדה" שמתגלה בימים **נוראים** האלה. "מה **נורא** המקום הזה", בחינה אחת **"נורא"** [בחינה אחת, בהדגשה, ויש עוד בחינות], שזה הימים **נוראים**, בבחינת מקום זה "מה נורא המקום הזה", ובבחינת זמן זה עשרת ימי תשובה בכלל, ויום הכפורים בפרט שהוא ה"נורא" שב"נוראים" של הימים האלה, ה**נורא** זה הצירוף של הלאה והרחל שמצטרפים יחד אהדדי.

ומכחו של יעקב אבינו שנעשה מציאות האחדות הזו, זה הגילוי של המעמקים שמתגלה ביום הכפורים.

טהרת יום הכפורים שבמדרגת רחל והטהרה העליונה שבמדרגת לאה

ולפי"ז נחודד, כל השנה כולה העבודה בבית המקדש היא בחוץ, זולת יום הכפורים שיש עבודה בפנים, וגדר הדבר, זולת יום הכפורים אין עבודה במקום בית קדשי הקדשים כי זה לא מקום של עבודה, זה מקום של תורה רק בחוץ זה מקום של עבודה, אבל בפנים שזה מקום הראש זה מקום הדעת שזה מקום הפנים העליונים, שזה מקומה של לאה שם אין עבודה.

מעיקרא הרי, יעקב אבינו לא היה צריך לעבוד בלאה, אלא מכח רמאותו של לבן נצרך שיהיה מציאות של עבודה, זה החלק שאין בו מקום של עבודה כל השנה כולה, והעבודה היא בחוץ.

אבל ביום הכפורים שלאה ורחל מתחברים יחד אהדדי, "וגילו ברעדה", כשכהן גדול נכנס לפני ולפנים, ששם יש את מקום פנימיות ה"גילו ברעדה", שזה הרעד שהוא גימטריא של **לאה ורחל** כמו שהוזכר, שם נעשה צירוף של העבודה של רחל "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", שהיא שייכת לתפיסת העבודה, ובבית קדשי הקדשים נעשה החיבור של שניהם, שזה ה"שבעה" ו"אחת" שיש בהזאה, שזהו עומק נקודת החיבור של הצירוף של המעשים עם מה שנמצא למעלה מהמעשים, שזהו מקום הדעת העליון, זה מה שמתגלה ביום הכפורים.

זהו "מימי הדעת" שמטהרים כדברי הרמב"ם הידועים, שכשם שיש טהרה במקוה כפשוטו, כך "מימי הדעת" מטהרים.

ביום הכפורים יש טהרה כפשוטו של מקוה, שזה מדרגת רחל, אבל יש מדרגה עליונה של טהרה, שהיא מדרגת "מימי הדעת", זהו הפנימיות של הטהרה שמתגלה ביום הכפורים מכח הכניסה של ה"לפני ולפנים", אחדות של לאה ורחל כמו שנתבאר.

שורש חיבור ה"תרי משיחין" בגאולה העתידה מכח הארת יוהכ"פ

בפנים הללו, כאשר יש את מציאות האחדות שהיא מכחו של יעקב אבינו שנקרא ישראל, שחוזרים ומתאחדים הלאה והרחל, כאן מונח ההארה של יום הכפורים שהוא שורש לגאולה העתידה, שבגאולה העתידה, כידוע עד מאד, משיח בן יוסף הוא מרחל, ומשיח בן דוד הוא מיהודה – מלאה, אבל אלו הם תרי משיחין, ומשיח בן יוסף עתיד להרג, ויש עליו תפילה שלא יהא כן כמו שמבואר בסוגיא בסוף סוכה, ועוד הרבה בדברי רבותינו.

השורש של יום הכפורים, הוא החיבור של ה"תרי משיחין" שמחבר את משיח בן יוסף עם משיח בן דוד, מחבר את רחל יחד עם לאה, שהם מצטרפים יחד אהדדי, ונעשים למציאות אחת, מצטרף תפיסת העבודה של "שית אלפי שנין", שזהו בבחינת רחל עם הבחינה של לאה, שהיא בבחינת "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", כאן נעשה נקודת החיבור שלהם, גם יחד.

מכח ההארה של יום הכפורים, מאיר ההארה של משיח בן יוסף ששייך ל"שית אלפי שנין", עם משיח בן דוד שהוא שורש לעולם הבא, וצירופם גם יחד, זה מעמקי מציאות האחדות שגנוז בהארת יום הכפורים.

כל יום הכפורים הוא פרטות מהארת עולם הבא כידוע מאד, הוא מעין עולם הבא, ההארה של עולם הבא היא הצירוף שבגאולה, האחדות של משיח בן יוסף עם משיח בן דוד, זה הפנימיות של ההארה שמאירה ביום הכפורים.

יתן ה' יתברך, שההארה הזו תאיר בשנה זו בגילוי, ומכחה יאיר שלימות ההארה של תרי משיחין ומשה ביניהם, גאולה שלימה בשנה דידן, השתא במהרה, אמן.

[דברים שנאמרו בשיעור הסמוך, השייכים לשיעור זה, השיעור הסמוך הוא בס' ע"ח שער אנ"ך פ"ז], ההחלפות האלה שנעשים משורש הדוכרא והנוקבא, שזה מה שהרב כאן מסיים בסוף פרקין, "זוה ענין אריך אנפין שכתף ימין שלו הם חסדים ממ"ה הכולל וכתף שמאלי הם הגבורות מב"ן הכולל", כלומר, שם מתגלה האחדות בכתף גופא, הרי ב' הכתפיים הם לא שתי איברים, זה אבר אחד, בכתף עצמו מתגלה שיש בו גם דוכרא וגם נוקבא, ימין ושמאל, בהלבושות של הידים עצמם כל יד היא יד לעצמה, ואז, אבא בימין, ואמא בשמאל, אבל הכתף עצמו, הוא איבר אחד, ומתגלה בו מציאות האחדות של הימין והשמאל, מתגלה בו האחדות של הדוכרא והנוקבא, מאותו שורש, יכול להיות שיהיה מציאות של החלפה מנשמות של דוכרא לנשמות של נוקבא, שהם חוזרים חלילה ומתהפכים.

אבל חוזרים ומדגישים, יסוד הדבר הוא שנשמה שהיא דוכרא והיא נוקבא שבדוכרא, יסודה היה מהדוכרא שבנוקבא, ולהיפך, ולכן יש לה שורש גמור במציאות של נוקבא, כשזה מתגלה חס ושלוש בפגם דקלקול, זה האופן של נשים המסוללות זו בזו, או בחינת משכב זכור, זה הפוך להיות מצד נקודת הקלקול שבדבר, אבל מצד שורש ההארה העליונה, זה נעשה מעומק ההארה שכל דוכרא ונוקבא בשורשם הם אחד בעתיק, ויתר על כן, זה אפי' משתלשל למטה באריך ב"בין כתפיו", זה עומק נקודת ההחלפה שבדבר.

כשמציירים את זה בצורה של עולם, זה נקרא בית המקדש, שנאמר עליו "בין כתפיו שכן", מה ש"בין כתפיו שכן", כלומר, במקום הכתפיים, שיש כתף ימני וכתף שמאלי, והם יכולים להתחלף יחד אהדדי, שם יש שורש בדבר, שבמקום ההשפעה של

מקום בית המקדש, יש השפעה של ימין ושמאל שמתחלפים יחד אהדדי, וזה סוד **ישראל** כמו שהוזכר, שהם נקראים **יש - רל"א, יש - זה** ר"ת ימין ושמאל, והרל"א זה צירוף של האותיות כידוע, הצירוף של האותיות זה ה-ר' והל' שזה הרחל ולא שהוזכר, והא' זה נקודת אחדותם, וזה נקרא **הרל"א**, שהרי בכל אותיות, כשיש לנו שתי אותיות, יש לנו לעולם אות של דוכרא ואות של נוקבא, והדוגמא הפשוטה, **א' וב', שהא'** היא תהיה הדוכרא, והב' היא תהיה הנוקבא, וא"כ כל רל"א שערים, זה בעצם צירוף של ימין ושמאל, אבל ברל"א שערים, הרי פנים ואחור מתהפך, הופך להיות ברל"א מציאות של פנים ואחור, כלומר, הדוכרא והנוקבא מתהפכים, זה נקרא חילופי אותיות של רל"א שערים פנים ואחור, שכל דוכרא יכול להפוך להיות נוקבא, וכל נוקבא יכול להיות דוכרא.

זהו מדרגת **ישראל, יש ימין, שמאל, רל"א, רחל, לאה**, חוזרים ומתחלפים יחד אהדדי, לאה היא למעלה ורחל למטה, וחוזרת ומתגלית רחל למעלה, או שלא יורדת למטה, ככל סדר הכוונות שישנם, כלומר, זה יכול להתחלף.

סוד ההחלפות - מדרגת העבודה הפנימית

מונח כאן עומק נקודת הדבר, כל **חילוף** זה אותיות **פלח** שזה לשון של עבודה בארמית, יש בקלקול "פלח לעבודה זרה", אבל "פלח" דתיקון, זה מדרגת העבודה, כי מדרגת העבודה הפנימית היא סוד ההחלפות, בסוד ההחלפות כל דבר מתחלף זה עם זה, והדוגמא הבהירה לכך משה ואהרן, "הוא אהרן ומשה" "הוא משה ואהרן", שנצח והוד מתחלפים יחד אהדדי, זה נקרא "גואלם של ישראל", מה שהם מוציאים את בני ישראל ממצרים, אם כל אדם נמצא בימין, או נמצא בשמאל, זה המיצר שלו, אבל ע"י משה ואהרן שנעשה גאולתן של ישראל, נעשה נקודת ההחלפה, שהדברים יכולים להתחלף מיניה וביה, זה נקרא גאולתם של ישראל, "הוא משה ואהרן", "הוא אהרן ומשה" שגואלים את בני ישראל ממצרים, וזה עומק שלימות ההארה.

ובדוגמא של יום הכפורים, זה "גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל", אותו שעיר יכול להיות לה', אותו שעיר יכול להיות לעזאזל, והוא תלוי במציאות של גורל, זה **גורל** בבחינת **רגלים** כידוע, נצח והוד, כלומר, נעשה אופן של דבר, שהכל יכול להתחלף הא בא.

השורש של כל ההחלפות הוא כיון שבשורש הכל אחד, וכיון שהכל אחד לכן הכל יכול להתחלף זה בזה.

שורש פנימיות ההארה הרב כותב שזה באריך אנפין, כמו שהרב מסיים "ואלו הם דעת דז"א", כלומר מה שזה יורד למטה בדעת דז"א שיש ימין ושמאל, בשורש זה נובע ממקום שהם מאוחדים יחד אהדדי, ויתר על כן בעתיק - כלומר, כל הכוחות הנפרדים למטה יכולים להתחלף, מחמת שבשורש הייחוס הם מציאות אחת. בכלי זה מתגלה מכח **שכלי** זה לשון **כללות** שכולל את כולם בבת אחת, שזהו ר"ת **כלי כהן לוי ישראל**, אבל השורש של הכללות הזו מהיכן היא מתגלה, היא מתגלה ממקום ההחלפות שהדברים מתחלפים ומתגלים יחד אחדותם וצירופם ושלימותם, שבשורש אינם אלא מציאות של אחד.

שאלה מהשומעים: איך מתגלה האופן של ההחלפה בין משיח בן יוסף למשיח בן דוד [לפחות בהבחנה אחת] **תשובה:** בהגדרות הכוללות ממש, יש את מציאות הבריאה שהתחדשה, וכל מציאות הבריאה שהתחדשה היא נקראת בבחינת תוספת, כביכול, קודם שנברא העולם, היה את יחודו יתברך שמו שאין בלתי, ובבריאה התחדש מציאות של תוספת, והתוספת שקיים בבריאה זה נקודת החידוש של הבריאה, זה התוספת שקיים בבריאה, מצד מעלת התוספת שקיימת, היא גבוהה ממעלת ההויה שקיימת לכאן קודם לכן, כי נעשה כאן מציאות של תוספת, אבל מצד שני כל דבר שהוא "בעצם" הוא יותר גדול ממציות התוספת, זה שני צדדים למטבע.

משיח בן דוד הוא ה"עצם" שבדבר, משיח בן יוסף הוא לעולם נקודת התוספת, כפשוטו התוספת הוא למעלה מן העצם כי נעשה כאן תוספת, אבל בעומק ה"עצם" בעצמו גבוה יותר מן התוספת, - שני צדדים.

שאלה: ביחס לאחדות של ימין ושמאל, איפה זה מתגלה באדם, זה מתגלה בכלילת ההפכים?

תשובה: יכול להיות לזה כמה וכמה גילויים, יש ביחס לנה"י, ביחס לחג"ת, וביחס לחב"ד, כשנדון בנה"י הגדרת הדבר היא שהדברים מתחלפים בפועל שבהם, הכללות של הפכים זה בשורש, אבל כשמדברים בנה"י עצמו נעשה מציאות של החלפה כמו "מטות" שנקראים "מטות" מלשון שהוא "מטה על צדה והיא נופלת", וכך זה מתגלה ב"מבשרי אחזה", שהאדם מטה את רגליו לצדדים, כלומר, זה שהוא נקרא "מטות", כי הוא יכול להטות אותו לצד השני, לא רק בשעה שהוא מוטה, אלא הגדרת הדבר, עצם כך שהוא יכול להטות אותו לצד השני, היינו שהוא יכול להחליף את מקומו, וא"כ בנה"י, זה מתגלה בפועל במה שנעשה בו אופן של החלפה, נה"י, חג"ת, חב"ד, [הזכרנו בשיעור לפני כמה פעמים בהבלעה ממש שיש אופן של החלפה בנה"י חג"ת וחב"ד], באופן של נה"י, הגדרת הדבר היא שנעשה החלפה בפועל, מחליפים את הימין ואת השמאל, והדוגמא הבהירה זהו ה"שיכל את ידיו" במעשה דיעקב אבינו.

במדרגה של חג"ת, מתגלה כח אמצע המחברם.

במדרגה של חב"ד, מתגלה השורש של כללות ההפכים, שיש כח עליון שמחברם, ובעומק, זה לא רק חב"ד אלא זה **כתר**, **חכמה ובינה**, ששם עיקר נקודת האחדות, בכתר.

אלו הם שלושה הגדרות כלליות ואפשר לחלק אותם ליותר, אבל נחזור עוד פעם בנה"י למטה, זה החלפה בפועל, בחג"ת, חיבור ההפכים, דעת המחברת, שמחברת את הדברים, ובחב"ד, ויתר על כן בכתר, זה כללות ההפכים מחמת שבשורשם הם אחד, זה בכללות, ההגדרה של שלושת המדרגות.

תגובה לשאלה: בהארט יום הכפורים עצמה, יש את מדרגת יום הכפורים, ויש את המדרגה שהוא כ-פורים, וברור שיש כאן שני שלבים, בהגדרה הכוללת, ה"שעיר לה" ושעיר לעזאזל" הוזכר שבבחינת גורל, כל **גורל** זה מלשון **רגל**, ושם, בעצם זה יכול להתחלף, השעיר הזה יכול בפועל ללכת לה', והשני לעזאזל, ויכול להיות להיפך, ובפשטות מה שהתחדש שמה זה רק ההבחנה של הנה"י, וזה ההגדרה ששולחים את השעיר לעזאזל ביד איש עתי המדברה, הרי הוא הולך ב**רגלים**, וכן **הגורל** זה בבחינת **רגלים**, כלומר, זה מדרגה של נה"י, שיכול להתחלף בפועל.

ויתר על כן יום הכפורים בבחינת כ-פורים, בפורים עצמו בוודאי שזה עולה למדרגה העליונה שזה כללות ההפכים בשורשם.

שאלה: ובעצם, מה הכלי להארה הזו? **תשובה:** הכלי בפועל זה הגורל, אין לך כלי יותר גמור ממציאות של גורל, כל גורל הוא למעלה מטעם ודעת, ששורשו במקום העליון של האחדות, וכשזה מתגלה לתתא, זה יכול להעמיד גם ימין כשמאל, וזה יכול להחליף אותם בחזרה, הכלי לתתא זהו כל המציאות של גורל, גורל בפועל, הוא מגלה מציאות ששורשה בכללות ההפכים, במה שהוא יכול להחליף בפועל ימין ושמאל, זה ההגדרה של גורל.

שאלה: ומהו הכלי שהאדם מעמיד מצידו לענין זה. **תשובה:** בקומת הנפש זה לא מתגלה בפועל, ב"בפועל" מתגלה בנקודה של גורל, ובקומת הנפש בעצם, זה מה שאדם יכול להסכים שכל דבר יכול להתחלף והוא לא עומד על עומדו, אפשר לקרוא לזה ביטול הרצון, הרצון הוא זה שמעמיד כל דבר, וההסכמה שכל דבר יכול להתחלף מצד עצמו, אם נגדיר את זה בלשון רבותינו, זה "גם זו לטובה", שזה ההבחנה של הבטחון של החובת הלבבות, שיכול להיות כך, ויכול להיות כך, ומה שה' יחליט הכל לטובה, תמיד יכול להיות את אחד משני הצדדים, וזה יכול להתחלף "מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק", אנחנו נוקטים דוגמאות בעלמא - ומ"מ כלומר שכל דבר יש לו נקודה שהוא יכול להתחלף, בשורש זה נקרא כללות ההפכים, אבל למטה בפועל, זה נקרא גורל.

שיהיה גמר חתימה טובה ובשורות טובות.

- [יום כיפור] 1]

Featured Image Text:

לאה-רחל תשפ"א

Source: <https://bilvavi.net/shiur/לאה-רחל-תשפא/יום-כיפור-036>

Links

[1] <https://bilvavi.net/yomkippur>